

Yttrande

Dnr 24KS460-5
2024-11-15

Kommunstyrelsen/
Kommunfullmäktige

Anders Selander
Telefon 026-17 98 30
anders.selander@gavle.se

Yttrande – Rapport om hur Sverige genomför Århuskonventionen

Ert diarienummer: KN2024/01733

Beskrivning av ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har inkommit med en möjlighet för Gävlekommun att komma in med synpunkter gällande rapport om hur Sverige genomför Århuskonventionen

Yttrande

Grundprincipen är att de rättigheter som garanteras av Århuskonventionens tre pelare gäller utan diskriminering på grund av medborgarskap, nationalitet eller hemvist.

För allmänhetens inflytande i beslutsprocesser finns bestämmelser om allmänhetens rätt att delta i beslut som gäller tillstånd att bedriva vissa verksamheter. Allmänheten skall ges rätt att få viss information och vissa praktiska möjligheter att kunna påverka ett beslut. Allmänheten skall vidare genom lämpliga åtgärder ges medinflytande också när planer och program som har betydelse för miljön utformas och, i lämplig utsträckning, möjlighet att delta vid utformningen av författningar.

Den som inte fått ta del av den information han eller hon bett om, eller anser att en förfrågan om att få information har blivit felaktigt hanterad, skall ha rätt att få frågan prövad av domstol eller annat oberoende organ. På liknande sätt skall beslut eller underlåtenhet rörande tillämpningen av bestämmelserna om rätten till delaktighet i beslutsfattandet kunna prövas. Allmänheten skall dessutom under vissa förutsättningar även ha rätt till domstolsprövning eller prövning i administrativ ordning av myndigheters eller personers handlingar eller underlåtenheter att handla i strid med nationell miljö rätt

Kommunallagens definition på kommunmedlemskap har en viss problematik i överklagandeperspektivet. Om ett beslut i en kommun inte kan anses vara av förvaltningsrättslig karaktär så återstår möjligheterna för överklagande

med laglighetsprövning. Laglighetsprövnings institutet ger bara möjligheter för den som är kommunmedlem att överklaga (kommunallagen 13 kap. 1§).

Således går det att problematisera diskriminering på grund av hemvist när det gäller beslut som inte kan specifikt gå att överklaga med förvaltningsbesvär.

Kammarrätten i Sundsvall (2016-10-12) gjorde en bedömning i vad som skulle kunna räknas som ett förvaltningsbesvär.

” För att ett beslut ska kunna överklagas till förvaltningsdomstol och där bli föremål för en fullständig sakprövning krävs att beslutet är riktat till en viss fysisk eller juridisk person, samt att det innebär någon form av ställningstagande till en konkret fråga som rör den beslutet riktar sig till. Beslutet ska dessutom ha en utformning som möjliggör en prövning, exempelvis avse en viss bestämd förmån eller förpliktelse och ha någon form av rättsverkan. Om beslutet i stället är av mer allmän karaktär eller inte är särskilt riktat till någon och inte heller innehåller något särskilt ställningstagande som direkt berör en viss fysisk eller juridisk person på sådant sätt att fråga är om en förmån/förpliktelse eller motsvarande kan det normalt inte bli föremål för en prövning i sak. Denna sistnämnda typ av beslut kan istället, när det är fråga om vissa kommunala beslut, överklagas och laglighetsprövas enligt reglerna i kommunallagen”.

Givet denna definition står det klart att ett beslut som är av allmän karaktär kan inte överklagas med förvaltningsbesvär. Ett lokalt exempel skulle exempelvis vara beslut av fullmäktige gällande ett nytt miljöstrategiskt program, ett av Gävle kommuns viktigaste styrdokument, kan endast överklagas av en kommunmedlem och inte någon utanför den kretsen. Från det perspektivet går det att hävda att samtliga kommuner och regioner i Sverige brister i genomförandet av Århuskonventionen med hänsyn till diskriminering utifrån hemvist.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Anders Selander
Kommunsekreterare
Administrativa avdelningen